

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้ละคร ด้านการเตรียมการและด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การกำหนดประชากรและคัดเลือกตัวอย่างประชากร
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอ

การกำหนดประชากรและคัดเลือกตัวอย่างประชากร

1. ประชากรของการวิจัยนี้ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูประจำชั้นอนุบาลในโรงเรียนอนุบาลที่มีการเปิดสอนชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจำนวน 720 โรงเรียนและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 37โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 757 โรงเรียน

2. ตัวอย่างประชากร ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายวิชาการจำนวน 153 คนและครูประจำชั้นอนุบาลในโรงเรียนที่มีการเปิดสอนชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2544 จำนวน 453 คนโดยผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

2.1.1 สุ่มอย่างง่ายจากโรงเรียนทั้งหมด 757 โรงเรียน ด้วยการจับฉลาก โดยสุ่มโรงเรียนในแต่ละสังกัดมาร้อยละ 20 ได้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 143 โรงเรียน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 7 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 150 โรงเรียน โดยมีเกณฑ์ในการเลือกหัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูประจำชั้นอนุบาล ดังนี้

2.2.2 สุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้หัวหน้าฝ่ายวิชาการจากโรงเรียนที่ได้ในข้อ

2.2.1 โรงเรียนละ 1 คน ได้หัวหน้าฝ่ายวิชาการ 150 คน และครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 โดยใช้วิธีการจับฉลาก ระดับชั้นละ 1 คน ได้ครูประจำชั้นโรงเรียนละ 3 คน รวมจำนวนครูประจำชั้น 450 คน รวมตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามในงานวิจัยนี้ จำนวนทั้งสิ้น 600 คน

2.2 ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสังเกตและสัมภาษณ์

2.2.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีการนำละครไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของนวัตกรรม ศึกษารายชื่อโรงเรียนที่เป็นแกนนำเผยแพร่นวัตกรรมที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และสำรวจอย่างไม่เป็นทางการด้วยวิธีการศึกษาดูงาน การเข้ารับการอบรม การค้นคว้าเอกสารและการสอบถามจากทางโรงเรียน เกี่ยวกับข้อมูลในการนำนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในโรงเรียนประกอบกับการนำละครมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

2.2.2 ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงได้โรงเรียนอนุบาลที่เป็นกรณีตัวอย่างจากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น โดยเลือกโรงเรียนอนุบาลที่เป็นแกนนำในการจัดการเรียนการสอนตามนวัตกรรมที่ใช้ละครทางการศึกษา และมีบทบาทในการจัดอบรมหรือมีวิทยากรในการอบรมการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ละครทางการศึกษา ได้โรงเรียนที่ใช้นวัตกรรมที่แตกต่างกันจำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่

1) *โรงเรียนน้องหนู* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เป็นโรงเรียนแกนนำโรงเรียนหนึ่งในการจัดการศึกษาตามปรัชญาของพระพุทธศาสนาประกอบกับการใช้ปรัชญาการสอนภาษาตามแนวธรรมชาติ (Whole Language) เป็นแหล่งในการศึกษาดูงาน และให้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนตามนวัตกรรมดังกล่าว

2) *โรงเรียนฟ้าคราม* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จัดการศึกษาตามแนวปรัชญาการสอนภาษาธรรมชาติ (Whole Language) ทั้งยังเป็นสถานที่ดูงานและมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้แก่ครูและนักการศึกษาในการนำความรู้ปรัชญาการสอนภาษาธรรมชาติมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

3) *โรงเรียนไอรัก* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เป็นโรงเรียนแกนนำในการจัดการศึกษาตามหลักมนุษยปรัชญาและการจัดหลักสูตรแนววอลดอร์ฟ (Waldorf) โรงเรียนหนึ่ง บทบาทสำคัญเป็นสถานที่ศึกษาดูงาน จัดอบรมและมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ด้านมนุษยปรัชญาและการจัดการศึกษาตามแนววอลดอร์ฟ ให้แก่ครูและผู้สนใจในนวัตกรรมการศึกษาแนวนี้

2.2.3 จากโรงเรียนที่เป็นกรณีตัวอย่างทั้ง 3 โรงเรียน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงได้หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนละ 1 คน รวมเป็นจำนวน 3 คน และครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 โรงเรียนละ 1 คน รวมเป็นจำนวน 3 คน โดยพิจารณาจากคุณสมบัติต่อไปนี้

1) เป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ละครในนวัตกรรมทางการศึกษาของโรงเรียนได้

2) เป็นผู้ที่เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการใช้ละครในการศึกษา

3) เป็นผู้ที่เคยและ/หรือกำลังศึกษาเรื่องการใช้ละคร
 สรุปตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสังเกตและสัมภาษณ์ รวม 6 คน
 รายละเอียดของตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างประชากร	สังกัด		จำนวน
	สช.	สปช.	
ตอบแบบสอบถาม			
หัวหน้าฝ่ายวิชาการ	143	7	150
ครูประจำชั้น	429	21	450
สังเกตและสัมภาษณ์			
หัวหน้าฝ่ายวิชาการ	2	1	3
ครูประจำชั้น	2	1	3
รวมทั้งสิ้น	576	30	606

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ประเภท ได้แก่

1.1 แบบสอบถามมี 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบสอบถามหัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนเกี่ยวกับการเตรียมการใช้ละครในโรงเรียนอนุบาล ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 2 การเตรียมการใช้ละคร 1) ด้านการประสานงานการใช้ละคร ซึ่งได้แก่ การประสานงานระหว่างบุคลากร และการจัดแบ่งความรับผิดชอบเรื่องเนื้อหา/เวลาและกิจกรรม และ 2) ด้านการส่งเสริมการใช้ละคร ซึ่งได้แก่ การจัดอบรมการละครและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และคำถามปลายเปิด

ชุดที่ 2 แบบสอบถามครูประจำชั้น เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ละครในโรงเรียนอนุบาล ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 2 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ละคร ในด้าน 1) ลักษณะการใช้ละครซึ่งได้แก่วัตถุประสงค์ในการนำละครมาใช้, ประเภทของละครที่นำมาใช้และกิจกรรมประจำวันที่น่าละครมาใช้ 2) วิธีการใช้ละคร ซึ่งได้แก่ บทบาทครูในการสอน การจัดกลุ่มเด็กในการดำเนินการสอน สื่อประกอบการสอนและกระบวนการในการสอน 3) การประเมินการใช้ละคร ซึ่งได้แก่วิธีที่ใช้ในการประเมิน ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และคำถามปลายเปิด

1.2 แบบสัมภาษณ์ มี 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียน เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการใช้ละครในหลักสูตรของโรงเรียนอนุบาล ประกอบด้วย 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 2 การใช้ละครตามแนวคิดทฤษฎีของโรงเรียน ในด้าน 1) หลักการและแนวคิดทฤษฎีในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน 2) การประสานงานการใช้ละครตามแนวคิดทฤษฎีซึ่งได้แก่ การประสานงานระหว่างบุคลากรและการจัดแบ่งความรับผิดชอบเรื่องเนื้อหา/เวลาและกิจกรรม 3) การส่งเสริมการใช้ละครตามแนวคิดทฤษฎี ซึ่งได้แก่ การจัดอบรมละครในแนวคิดทฤษฎีและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ลักษณะคำถามเป็นแบบมีโครงสร้าง

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีการใช้ละครในหลักสูตรของโรงเรียนอนุบาล ประกอบด้วย 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 2 วิธีการใช้ละครในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีของโรงเรียน ในด้าน 1) หลักการและแนวคิดทฤษฎีในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน 2) ลักษณะการใช้ละครตามแนวคิดทฤษฎีซึ่งได้แก่ วัตถุประสงค์ในการนำละครมาใช้ ประเภทของละครที่นำมาใช้และกิจกรรมประจำวันที่น่าละครมาใช้ 3) วิธีการใช้ละครตามแนวคิดทฤษฎีซึ่งได้แก่ บทบาทครูในการสอน การจัดกลุ่มเด็กในการดำเนินการสอน และกระบวนการในการสอน 4) การประเมินการใช้ละครตามแนวคิดทฤษฎี ซึ่งได้แก่ วัตถุประสงค์ในการประเมินและวิธีที่ใช้ในการประเมิน ลักษณะคำถามเป็นแบบมีโครงสร้าง

1.3 แบบบันทึกการสังเกต มี 1 ชุด ได้แก่

แบบบันทึกการสังเกตวิธีการใช้ละครในการจัดการเรียนการสอนของครูประจำชั้นอนุบาล ประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตารางที่ 2 กรอบความคิดของการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (ต่อ)

องค์ประกอบของตัวแปรที่ศึกษา	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล				
	แบบสอบถาม		แบบสัมภาษณ์		แบบสังเกต
	หัวหน้า ฝ่ายวิชา การ	ครู ประจำ ชั้น	หัวหน้า ฝ่ายวิชา การ	ครู ประจำ ชั้น	
1.3 การส่งเสริมการใช้ละคร					
1.3.1 การจัดอบรมการละคร	/		/		
1.3.2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	/		/		
2. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ละคร					
2.1 ลักษณะการใช้ละคร					
2.1.1 วัตถุประสงค์ในการใช้ละคร		/		/	
2.1.2 ประเภทของละครที่นำมาใช้		/		/	
2.1.3 กิจกรรมประจำวันที่น่าละครมาใช้		/		/	
2.2 วิธีการใช้ละคร					
2.2.1 บทบาทครูในการสอน		/		/	
2.2.2 การจัดกลุ่มเด็กในการดำเนินการสอน		/		/	
2.2.3 กระบวนการในการสอน		/		/	/
2.2.4 สื่อประกอบการสอน		/		/	/
2.3 การประเมินการใช้ละคร					
2.3.1 วัตถุประสงค์ในการประเมิน		/		/	
2.3.2 วิธีที่ใช้ในการประเมิน		/		/	

2.1.3 กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามอันได้แก่ สัดส่วนและจำนวน
ข้อคำถาม ดังตารางที่ 3 และ 4 และกำหนดรูปแบบของคำถาม ให้สามารถตรวจสอบความ
สอดคล้องภายในได้

ตารางที่ 3 สัดส่วนและจำนวนข้อคำถามของแบบสอบถามหัวหน้าฝ่ายวิชาการ เกี่ยวกับการเตรียมการใช้ละครในโรงเรียนอนุบาล

ตัวแปรที่ศึกษา	น้ำหนัก %	ประเด็นหลัก	น้ำหนัก %	จำนวน ข้อ
1.การประสานงาน การใช้ละคร	20	1.1 การประสานงานระหว่างบุคลากร 1.2 การจัดแบ่งความรับผิดชอบเรื่องเนื้อหา / เวลาและกิจกรรม	10 10	4 4
2. การส่งเสริมการใช้ ละคร	15	2.1 การอบรมครูเกี่ยวกับการใช้ละคร 2.2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	10 5	4 2
รวม	35		35	14

ตารางที่ 4 สัดส่วนและจำนวนข้อคำถามของแบบสอบถามครูประจำชั้น เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ละครในโรงเรียนอนุบาล

ตัวแปรที่ศึกษา	น้ำหนัก %	ประเด็นหลัก	น้ำหนัก %	จำนวน ข้อ
1.ลักษณะการใช้ละคร	15	1.1 วัตถุประสงค์ในการใช้ละคร 1.2 ประเภทของละครที่นำมาใช้ 1.3 กิจกรรมประจำวันที่น่าละครมาใช้	5 5 5	2 2 2
2.วิธีการใช้ละคร	40	2.1 บทบาทครูในการสอน 2.2 การจัดกลุ่มเด็กในการดำเนินการสอน 2.3 กระบวนการในการสอน 2.4 สื่อประกอบการสอน	7.5 7.5 20 5	3 3 8 2
3.การประเมินการใช้ ละคร	10	3.1 วัตถุประสงค์ในการประเมิน 3.2 วิธีในการประเมิน	5 5	2 2
รวม	65		65	26

หมายเหตุ แบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ให้นำน้ำหนักรวมกัน 100 % ซึ่งคำถามจะครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา

2.1.4 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

- 1) แบบสอบถามหัวหน้าฝ่ายวิชาการ
- 2) แบบสอบถามครูประจำชั้น

2.1.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความครอบคลุมตามประเด็นหลัก ประเด็นย่อย และความสมบูรณ์ ความถูกต้อง ความเหมาะสมของการใช้ภาษา

2.1.6 ปรับปรุงแบบสอบถามตามผลการตรวจแก้ไขและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำไปทดลองใช้กับผู้ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร แต่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับตัวอย่างประชากร จำนวน 30 คนเพื่อดูความเหมาะสมของภาษาและความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษา

2.1.7 นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เป็นฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล จากตัวอย่างประชากร

2.2 การสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2.1 ศึกษาค้นคว้าหนังสือ เอกสาร วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีการศึกษาที่มีการใช้ละครเพื่อการเรียนการสอนและการสร้างแบบสัมภาษณ์ ทั้งยังเข้ารับการอบรมจากโรงเรียนอนุบาลที่เป็นแกนนำในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับละคร ในเรื่องเกี่ยวกับการใช้ละครในการจัดการเรียนการสอนของทุกแนวคิดทฤษฎี

2.2.2 กำหนดขอบเขตและเนื้อหาของตัวแปรที่ศึกษาในการทำแบบสัมภาษณ์ และกำหนดโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์

2.2.3 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

- 1) แบบสัมภาษณ์หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
- 2) แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น

2.2.4 นำแบบสัมภาษณ์หัวหน้าฝ่ายวิชาการและแบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้นที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบความตรงและความครอบคลุมตามเนื้อหา และความสมบูรณ์ ความถูกต้อง ของการใช้ภาษา

2.2.5 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ทั้ง 2 ฉบับ ตามผลการตรวจแก้ไขและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการศึกษาที่มีการใช้ละคร

2.2.6 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามองค์ประกอบของตัวแปรที่ศึกษาและนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ ทั้ง 2 ฉบับ หากแบบสัมภาษณ์ยังไม่ครอบคลุม ผู้วิจัยสร้างประเด็นสัมภาษณ์เพิ่มเติมให้สามารถเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนตามองค์ประกอบของตัวแปรที่ศึกษาของทุกแนวคิดทฤษฎีที่มีการใช้ละครเพื่อการเรียนการสอน

2.2.7 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วให้เป็นฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกรณีตัวอย่างที่ให้ข้อมูลในการวิจัย

2.3 การสร้างแบบบันทึกการสังเกต

2.3.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการละครและการสร้างแบบสังเกต นอกจากนี้ผู้วิจัยเข้ารับการอบรมจากโรงเรียนอนุบาลที่เป็นแกนนำในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับละคร ในเรื่องเกี่ยวกับการใช้ละครในการจัดการเรียนการสอนของทุกแนวคิดทฤษฎี

2.3.2 กำหนดลักษณะของการบันทึกในแบบบันทึกการสังเกตโดยพิจารณาให้เหมาะสมกับธรรมชาติของข้อมูล ดังนั้นแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนของครูประจำชั้น กำหนดให้เป็นการจดบันทึกและการวาดภาพร่างและแบบสำรวจรายการสื่อประกอบการสอน กำหนดให้เป็นการตรวจสอบรายการ

2.3.3 กำหนดขอบเขตของประเด็นในการสังเกตพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนโดยใช้ละครแล้วนำมาจัดสร้างแบบบันทึกการสังเกตตามขอบเขตของประเด็นในการสังเกตที่กำหนดไว้ และกำหนดขอบเขตของรายการสื่อประกอบการสอนโดยใช้ละคร แล้วนำมาจัดสร้างแบบสำรวจรายการตามขอบเขตของรายการสื่อที่กำหนดไว้

2.3.4 นำแบบบันทึกการสังเกตและแบบสำรวจรายการที่สร้างแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและปรับปรุงแบบสังเกตตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.3.5 ก่อนการนำแบบบันทึกการสังเกตไปทดลองบันทึกข้อมูล ผู้วิจัยต้องผ่านการฝึกการใช้แบบสังเกตและการบันทึกการสังเกตจนเกิดความคุ้นเคยและความชำนาญ เพื่อให้เกิดความเที่ยงในการใช้แบบสังเกต

2.3.6 นำแบบบันทึกการสังเกตไปทดลองบันทึกพฤติกรรมการใช้ละครในการจัดการเรียนการสอน กับโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับประชากร ด้วยการทำถ่ายภาพและจดบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกการสังเกตให้ครอบคลุมการใช้ละครที่มีแนวคิดทฤษฎีต่างกัน

2.3.7 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามประเด็นในการสังเกตเพื่อตรวจสอบ และ

นำมาปรับปรุงแบบบันทึกการสังเกตให้เป็นฉบับสมบูรณ์ สามารถเก็บข้อมูลได้ครอบคลุมทุกประเด็น ในการสังเกตการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ละครของแนวคิดทฤษฎีที่ต่างกันแล้วนำไปเก็บรวบรวม ข้อมูลจากกรณีตัวอย่างที่ให้ข้อมูลในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้ดำเนินการดังนี้

1.1 นำหนังสือที่ได้รับอนุมัติจากหน่วยงานต้นสังกัดพร้อมทั้งนำแบบสอบถาม

หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนเรื่องการเตรียมการใช้ละครในโรงเรียนอนุบาล และแบบสอบถามครู ประจำชั้นเรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ละครในโรงเรียนอนุบาล ส่งไปยังโรงเรียนตัวอย่าง ประชากรจำนวน 150 โรงเรียน โดยผู้วิจัยทำการจัดส่งด้วยตนเองส่วนหนึ่งและอีกส่วนหนึ่งได้จัดส่ง ทางไปรษณีย์

1.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน โดยนัดหมายวันเวลาที่เข้าไปรับคืนใน ส่วนของแบบสอบถามที่จัดส่งด้วยตนเอง ส่วนแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ให้ผู้ตอบส่งกลับมา ทางไปรษณีย์ภายในเวลาที่กำหนด นอกจากบางฉบับที่ส่งกลับมามีค่า ผู้วิจัยก็จะโทรศัพท์ไปสอบถามและนัดหมายวันเวลาที่เข้าไปรับแบบสอบถามคืน

1.3 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับมาตรวจนับและดูความสมบูรณ์ของข้อมูลทั้งหมด หากพบ ข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์จะต้องติดตามทวงถามหรือเก็บข้อมูลให้ครบตามจำนวนที่ต้องการ ซึ่งได้รับคืนมา ทั้งสิ้นร้อยละ 90 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืน

ผู้ให้ข้อมูล	จำนวนที่จัดส่ง (ฉบับ)	จำนวนที่ได้รับคืน	
		จำนวน	ร้อยละ
หัวหน้าฝ่ายวิชาการ	150	137	91.3
ครูประจำชั้น	450	405	90
รวม	600	542	90.65

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกรณีตัวอย่าง ได้ดำเนินการดังนี้

2.3 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และแบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้นไปยัง โรงเรียนที่คัดเลือกไว้เป็นกรณีตัวอย่าง 3 โรงเรียน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการตามแนวคำถามที่เตรียมไว้ และยังใช้วิธีสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเพิ่มเติมเพื่อให้ได้

ข้อมูลที่ชัดเจนถูกต้องและเป็นการเตรียมข้อมูลเพื่อใช้ในการสังเกตการสอนในห้องเรียน จากนั้นผู้วิจัยได้นัดหมายเวลากับครูประจำชั้นเพื่อมาเก็บข้อมูลโดยการสังเกตต่อไป

2.4 ดำเนินการสังเกตชั้นเรียนในภาคต้นปีการศึกษา 2544 โดยนำแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการใช้ละครในการจัดการเรียนการสอน ไปยังโรงเรียนที่คัดเลือกไว้ 3 โรงเรียน โดยที่ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและจัดบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกอย่างย่อประกอบกับการบันทึกภาพด้วยกล้องถ่ายรูป ซึ่งผู้วิจัยจะขออนุญาตจากครูประจำชั้นก่อนการบันทึกภาพ จากนั้นจึงนำข้อมูลมาจัดลงในแบบบันทึกการสังเกตให้ครบถ้วนสมบูรณ์

2.5 การจัดช่วงเวลาที่ใช้ในการสังเกต ขึ้นอยู่กับกระบวนการ/ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมละคร 1 เรื่องตั้งแต่ต้นจนจบของแต่ละโรงเรียนซึ่งประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีที่แตกต่างกันในช่วงระยะเวลาประมาณ 3 สัปดาห์ถึงหนึ่งภาคการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนกรณีตัวอย่างทั้ง 3 แห่ง ดังรายละเอียดในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนกรณีตัวอย่าง 3 แห่งตั้งแต่วันที่ 19 เมษายน 2544 – 28 กันยายน 2544

กรอบความคิด	ขั้นตอน	ระยะเวลา		
		โรงเรียนไอรัก	โรงเรียนฟ้าคราม	โรงเรียนน้องหนู
	การเก็บข้อมูล			
	ขั้นตอนที่ 1	7 พ.ค.-11พ.ค.	11 มิ.ย.-15มิ.ย.	6 ส.ค. -10 ส.ค.
1.แนวคิดทฤษฎีของโรงเรียน.	การสัมภาษณ์หัวหน้า			
2.การเตรียมการใช้ละคร	หน้าฝ่ายวิชาการ			
2.1การประสานงานการใช้ละครได้แก่ การประสานงานระหว่างบุคลากร และการจัดแบ่งความรับผิดชอบเรื่องเนื้อหา เวลา และกิจกรรม				
2.2 การส่งเสริมการใช้ละคร ได้แก่ การจัดอบรมการละครและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง				

ตารางที่ 6 การเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนกรณีตัวอย่าง 3 แห่งตั้งแต่วันที่ 19 เมษายน 2544 – 28 กันยายน 2544 (ต่อ)

กรอบความคิด	ขั้นตอน	ระยะเวลา		
		โรงเรียนไอรัก	โรงเรียนฟ้าคราม	โรงเรียนน้องหนู
3.การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ละคร	การสัมภาษณ์ครูประจำชั้น			
3.1 ลักษณะการใช้ละคร ได้แก่ วัตถุประสงค์ ประเภทและกิจกรรมประจำวันที่น่าละครมาใช้				
3.2 การประเมินการใช้ละครได้แก่วัตถุประสงค์และวิธีที่ใช้ในการประเมิน				
3.3 วิธีการใช้ละคร ได้แก่ บทบาทครู การจัดกลุ่มเด็ก กระบวนการและสื่อประกอบ	ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต วิธีการใช้ละคร	7พ.ค.-19 ก.ค. ทุกวันพฤหัสบดี และวันศุกร์	11 มิ.ย.-22 ส.ค. ทุกวันจันทร์ อังคาร และพุธ	7 ส.ค. – 27 ก.ย. ทุกวันอังคาร พุธ พฤหัสบดี ศุกร์
	ขั้นตอนที่ 3 การเก็บข้อมูลเพิ่มเติม	23 ก.ค.-17 ส.ค. การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ	24 ส.ค.-28ก.ค. การสัมภาษณ์และรวบรวมเอกสาร	30 ก.ย.-26 ต.ค. การสัมภาษณ์และรวบรวมเอกสาร

ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยของแต่ละโรงเรียนอยู่ในช่วงหนึ่งภาคการศึกษาซึ่งทั้งสามโรงเรียนมีความแตกต่างกัน แต่ก็มีช่วงวันที่คาบเกี่ยวกันผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องสลับวันในการเข้าเก็บ ข้อมูล ส่วนในวันที่มิได้เข้าไปเก็บข้อมูลจากโรงเรียนใด ผู้วิจัยจะสอบถามข้อมูลย้อนหลังจากครูประจำชั้นทันทีในวันที่ได้เข้ามาในโรงเรียน ผู้วิจัยสามารถสรุประยะเวลาและช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลได้ดังนี้

2.2 นำเสนอข้อมูลโดยการบรรยายตามองค์ประกอบของตัวแปรที่ศึกษา เป็นรายการ
กรณีซึ่งพิจารณาความสอดคล้องกับขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนของแต่ละแนวคิดทฤษฎีซึ่งมี
ความแตกต่างกัน โดยสงวนชื่อจริงของโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียน และครูประจำชั้น
อนุบาล แล้วเปลี่ยนเป็นชื่อสมมุติทั้งหมด